

Les 17: Bronnen beoordelen

Bronnen onderzoeken

Betrouwbaar?

- Zender (anoniem --> minder betrouwbaar)
- Zender deskundig (weet die persoon veel over het onderwerp?)
- De intentie (bv: informeren, verkopen, ...)

Juist?

- Vergelijk met andere bronnen
- Subjectief of objectief
- Argumenten (zakelijk of emotioneel)

Volledig?

- Alle belangrijke invalshoeken benadert?
- Alle aspecten aanwezig?

Actueel?

- Oud of nieuw

Les 18: Meertaligheid

Belgisch-Nederlands en Nederlands-Nederlands

Verschillen:

- Tongval (bv: Vlaming: zachte g, Nederlander: harde g, Vlaming: lopen, Nederlander: lowpen)
- Woordenschat (andere uitdrukkingen, woorden die de ander niet kent)

! Natiolect: nationale variëteit van dezelfde taal

bv: Nederlands, Vlaams en Surinaams zijn natiolecten

Meertaligheid:

- Meertaligheid: Je bent meertalig als je afwisselend meerdere talen gebruikt in de communicatie met anderen. Hierbij gaat het niet om de beheersing van de taal, maar om het gebruik ervan. Je bent dus ook meertalig als je één taal vloeiend spreekt en een andere taal alleen begrijpt
- Luistertaal: vorm van meertalige communicatie waarin personen met verschillende talige achtergronden hun eigen taal spreken en elkaar toch kunnen verstaan
- Code-switching: vorm van taalmenging waarbij willekeurig van de ene naar de andere taal wordt overgeschakeld tussen zinnen
- Code-mixing: vorm van taalmenging waarbij willekeurig van de ene naar de andere taal wordt overgeschakeld binnen je zinnen zelf
- Translanguaging: een proces waarbij meertaligheid beredeneerd wordt ingezet om tot goede communicatie te komen (leerling mag dan bijvoorbeeld zijn thuistaal gebruiken in de klas om zich beter verstaanbaar te maken)
- Meerderheidstaal: de taal die door de meerderheid van de inwoners van jouw gebied wordt gesproken
- Minderheidstaal: de taal die door de minderheid van de inwoners van jouw gebied wordt gesproken
- Lingua franca: een taal die als gemeenschappelijk communicatiemiddel wordt gebruikt tussen mensen met verschillende moedertalen
- Global English: een vereenvoudigde vorm van Engels die gemakkelijker te begrijpen is

Les 19: Poëzie

Poëzie analyseren

- Thema: het antwoord op de vraag waarover het gedicht gaat (meestal een abstract woord)
- Vormbegrippen:
 - Vers = regel in een gedicht
 - Strofe = verzen die samen horen (vaak witruimte tussen strofen)
 - Refrein = gelijke versregels die terugkomen
 - Ritme = de afwisseling tussen beklemtoonde en onbeklemtoonde lettergrepen
 - Enjambement = een zin die doorloopt over meerdere verzen, waarbij de dichter de zin afbreekt op een niet-natuurlijke plaats
- Rijmen
 - Vrije vers = gedicht zonder rijm
 - Gepaard rijm (AABB)
 - Gekruist rijm (ABAB)
 - Omarmend rijm (ABBA)

Stijlfiguren in poëzie

- Alliteratie: de eerste klinkers of medeklinkers van twee of meer beklemtoonde woorden zijn identiek (bv: **mooie mus**)
- Vergelijking: een overeenkomst is tussen twee of meer personen of zaken (tussen de 2 vergeleken dingen staat er vaak **als**, **zoals** of **gelijk**) (bv: zo blauw **als** de zee)
- Metafoor: een vorm van beeldspraak, waarbij geen vergelijkingswoord gebruikt wordt (= vergelijking zonder vergelijkingswoorden) (bv: een goudlawine vult de straat (de zonsondergang))
- Personificatie: dieren, begrippen of levenloze voorwerpen worden als een persoon voorgesteld of krijgen ze menselijke eigenschappen (bv: de aarde slaakt een diepe zucht)
- Hyperbool/overdrijving: een bepaalde eigenschap wordt extra overdreven (een vorm van ironie) (bv: hij sprong hoger dan de zee diep is)

Les 20: Framing

Verschillende perspectieven:

- Kikvorsperspectief/kikkerperspectief (langs onderen) --> dreigend beeld
- Vogelperspectief (langs boven)
- Panorama (wijd uitzicht langs alle kanten)
- Close-up ("ingezoomd")

Framing

Framing is het bewust gebruiken van woorden die positieve of negatieve associaties oproepen. Op die manier wordt iemands standpunt beïnvloed of zelfs gemanipuleerd. De gekozen woorden met een positieve of een negatieve connotatie sturen iemands oordeel een bepaalde richting uit.

Bv: negatief: De boompjes worden gemarteld.

positief: Het onkruid wordt gewiekt.

Les 21: Taallab

De spelling van Engelse werkwoorden in het Nederlands

- Stam blijft hetzelfde als in het Engels
Bv: to speech --> stam = speech
- Als het woord in het Engels eindigt op een dubbele medeklinker, vernederlands je de stam en schrijf je een enkele medeklinker

Bv: to stress --> stam = stres

to grill --> stam = gril

! Tenzij het een andere uitspraak oproept

Bv: to baseball --> stam = baseball (Engelse uitspraak)

- Als het Engelse werkwoord eindigt op -le schrijf je -el in het Nederlands

Bv: to google --> stam = googel

! Tenzij het een andere uitspraak oproept

Bv: to recycle --> stam = recycle (Engelse uitspraak (anders zou het als "recikel" uitgesproken worden))

Actieve en passieve zinnen - het handelend voorwerp

- Actieve zin: O doet de handeling

Bv: De garagist repareert de auto.

--> de garagist = O en voert de handeling uit

- Passieve zin: O ondergaat de handeling (met hulpwerkwoorden worden en zijn)

Bv: De auto wordt gerepareerd.

--> auto is niet het O maar ondergaat wel de handeling (begint altijd met door)

- Handelend voorwerp: in een passieve zin vertelt het wie de handeling uitvoert

Bv: De auto wordt gerepareerd door de garagist.

--> de garagist ondergaat de handeling niet maar voert hem wel uit

! Niet elk zinsdeel dat met door begint is een HV

Bv: Door het raam zie ik mijn vrienden lopen.

--> geen HV want ondergaat of voert geen handeling uit

- Passief <--> actief:

- Passief --> actief: HV --> O

- Actief --> passief: O --> HV

Schooltaalwoorden

aansporen	de deskundigheid	onpartijdig	relatief
aanwenden	inspireren	ontleden	voordragen
contrasteren	de invalshoek	de overweging	vormgeven
creëren	motiveren	pleiten	

Les 23: De mythe

Mythe

- Klassieke mythe:
 - Goden, halfgoden of helden uit het verleden als hoofdrol
 - Behoort tot een bepaalde cultuur
 - Mondeling overgeleverd is en pas later is neergepend
 - een gebruik in een cultuur, iets dat in de natuur voorkomt of het ontstaan van de wereld wil verklaren

Woorden en uitdrukkingen uit de mythologie

- Sisyfusarbeid = een zwaar nutteloos werk
- De draad van Ariadne = een middel om een ingewikkeld vraagstuk op te lossen
- Achilleshiel = kwetsbare plek, zwak punt van iets of iemand
- Een tantaluskwelling = een kwelling waarbij men het begeerde dichtbij ziet, maar het toch niet kan verkrijgen
- Een augiasstal reinigen = een zeer vuile, bijna niet te redden boel opruimen
- Het zwaard van Damocles = een altijd dreigend gevaar te midden van geluk
- Twistappel = geschilpunt, punt van hevige discussie
- Met argusogen bekijken = met achterdocht bekijken

- Arachnafobie = ziekelijke vrees voor spinnen, spinnenfobie
- De doos van Pandora = iets wat er lieflijk uitziet, maar veel onheil kan brengen
- Het vat der Danaïden = een werk doen dat nooit voltooid kan worden, ergens zonder resultaat veel energie insteken
- Oedipuscomplex = als een jongen een overdreven liefde voor de moeder en een afkeer van de vader vertoont
- Een bacchanaal = een woest drinkgelag, losbandig feest
- Een cassandravoorspelling = een sombere voorspelling die door niemand geloofd wordt, maar wel uitkomt
- Een titanenwerk = een gigantisch werk
- Een odyssee = een erg zware en langdurige tocht

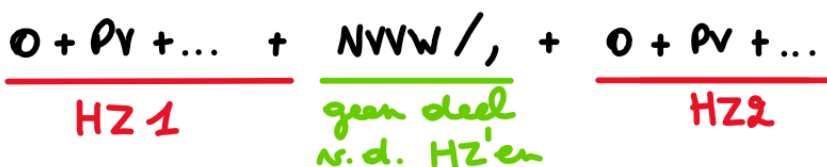
Les 24: Zinsbouw

Enkelvoudige en samengestelde zinnen

- Enkelvoudige zin: zin met 1 PV
Bv: Zijn naam is Woud.
- Samengestelde zin: zin met 2 of meer PV's die uit meerdere (deel)zinnen bestaat en verbonden wordt door middel van verbindingswoorden of leestekens
Bv: Hij is tevreden over de punten **die** hij heeft gescoord.
Politici zijn tevreden **dat** de cursussen populair zijn bij Franstalige landgenoten.

Nevenschikking en onderschikking

- Nevenschikking: in een samengestelde zin worden twee of meer gelijkwaardige zinnen verbonden door middel van een nevenschikkend voegwoord (**en, of, maar, want, dus ...**) of een **komma**
Bv: Een op de drie heeft Frans als moedertaal **en** daarna volgt Arabisch.

- Onderschikking: in een samengestelde zin worden niet-gelijkwaardige zinnen met elkaar verbonden, ondergeschikte zinnen zijn bijzinnen die deel uitmaken van de hoofdzin, de bijzin is dus een zinsdeel(stuk) van de hoofdzin en je kunt die vaak door één woord vervangen, hij wordt ingeleid door een onderschikkend voegwoord (**als, dat, omdat, terwijl ...**) of een betrekkelijk voornaamwoord (**die, dat ...**)
Bv: De cursisten leren Nederlands **omdat** ze op zoek zijn naar werk.

De betrekkelijke bijzin

De betrekkelijke bijzin is een bijzin die altijd wordt ingeleid door een betrekkelijk voornaamwoord. De betrekkelijke bijzin is altijd maar een deel van een zinsdeel. Datgene waarnaar verwezen wordt of waarover iets gezegd wordt, is het antecedent.
Bv: De leerling **die** morgen jarig is, krijgt een mooi cadeau.

De tangconstructie

Een tangconstructie is een zinsconstructie waarbij er een afstand bestaat tussen delen die bij elkaar horen. Zulke constructies zijn heel gewoon in het Nederlands. Wanneer de afstand tussen de delen echter te groot wordt, zijn tangconstructies vaak moeilijk te lezen en te begrijpen, ook al zijn ze in grammaticaal opzicht correct.

Dat kan voorkomen tussen de delen:

- van een scheidbaar samengesteld werkwoord
- tussen het hulp- en hoofdwerkwoord
- tussen het onderwerp en de persoonsvorm
- tussen het lidwoord en het zelfstandig naamwoord

Bv: De cursist **haakte** na het aartsmoeilijke examen dat niet vlot verliep, **af**.

Je **mag** voor de berekening van je totaalcijfer al je toetsen en taken die je afgelopen schooljaar maakte, bij mij **inleveren**.

Bezorgt u ons **het** in april door de school ingevulde en ondertekende **formulier**?

Les 25: Vlogs en blogs

Vlogs en blogs

- Vlog: een persoonlijk videodagboek dat online gepubliceerd wordt (vaak op regelmatige tijdstippen)
- Blog: een persoonlijk geschreven dagboek dat online gepubliceerd wordt

In heel wat vlogs en blogs wordt het dagelijkse leven van iemand getoond. Vaak wordt er gevlogd of geblogd over een hobby of een passie, zoals games, koken, reizen, make-up, mode, sport ...

Modaliteit

Je kunt als spreker of schrijver veel houdingen aannemen ten opzichte van wat je zegt. Die houding heet modaliteit.

Er zijn drie soorten.

- Werkelijkheidsmodaliteit
 - Zekerheid: je bent zeker van de inhoud
Bv: We zullen sowieso te laat zijn.
 - Onzekerheid: je hebt zo je twijfels over de inhoud
Bv: We zullen waarschijnlijk te laat zijn
 - Niet-werkelijkheid: je geeft aan dat iets niet gebeurd, gezegd ... is, hoewel het juist wel had moeten gebeuren, gezegd ... Worden
Bv: We waren beter op tijd vertrokken zijn.
- Wensmodaliteit: Je drukt als spreker/schrijver de hoop, de wens, het verlangen uit dat wat je zegt/schrijft, zal gebeuren. Een bevel, een toestemming, een gebod en een verbod zijn er voorbeelden van.
Bv: Ik hoop dat we op tijd gaan zijn.
- Gevoelsmodaliteit: Je drukt als spreker/schrijver een gevoel (spijt, medelijden, tevredenheid ...) tegenover de inhoud uit.
Bv: We zullen jammer genoeg veel te laat zijn.

Modaliteit uitdrukken

- lichaamstaal, intonatie, toonhoogte, volume in gesproken taal ...
- Modale hulpwerkwoorden
Bv: schijnen, kunnen, willen ...
- Modale bijwoorden
Bv: misschien, waarschijnlijk, absoluut, gelukkig ...
- Tussenwerpsels
Bv: och ja, helaas, pffff ...
- Leestekens, nadruktekens en lay-out in geschreven taal
Bv: DOE HET!, natúúrlijk weet je wéér van niets ...
- Tijd van het werkwoord
Bv: Was hij maar niet gestorven ...

- werkwoorden die hoop geven, verlangen, vermoeden en twijfel uitdrukken
Bv: hopen, betwijfelen ...

Les 16: Sprookjes

Doelgroep van het sprookje

Een sprookje is in oorsprong een mondeling overgeleverd volksverhaal waarin vaak magie een rol speelt. Sprookjes waren oorspronkelijk voor volwassenen bedoeld, en bevatten soms gewelddadige en erotische passages. Pas later, onder meer door diverse bewerkingen en vertalingen, werden sprookjes aangepast voor kinderen.

Geschiedenis

De gebroeders Grimm

- Jacob Grimm
- Wilhelm Grimm

--> Duitsland

--> 18-19e eeuw

- Werken:
 - Hans & Grietje
 - Sneeuwwitje

Hoorden of lazen sprookjes en schreven deze zelf op verspreidden deze.

Kenmerken van het sprookje

- Onbepaalde plaats en onbepaalde tijd
- Magie en fantasie
- Personages hebben een vlak karakter
Uiterlijk --> innerlijk
- Happy end
- Veel herhalingen, vaste formuleringen en getallensymboliek

Soorten sprookjes

- Volkssprookjes: oud, mondeling overgeleverd --> vele varianten en veel herhaling
Bv: Hans en Grietje, Roodkapje, Doornroosje, Sneeuwwitje ...
- Cultuursprookjes: geschreven door 1 persoon, recenter --> populair in de romantiek (19e eeuw)
Bv: De kleine zeemeermin

Tot op vandaag zijn sprookjesbewerkingen populair. Denk maar aan de vele tekenfilms en prentenboeken die op sprookjes gebaseerd zijn. Soms blijft de auteur trouw aan het origineel, maar vaak worden de oude verhalen grondig bewerkt. Sommige auteurs keren terug naar de oude sprookjes: die zijn eerder voor volwassenen bedoeld en bevatten vaak gruwelijke of erotische elementen.